

Genomen besluiten tijdens de vergadering van de kleine synode van 27 juni 2025

A) Benoemingen:

- **Protestantse Theologische Universiteit (PThU)**
in te stemmen met het voorgenomen besluit van de PThU te benoemen:
 - o de heer dr. M. van der Meer als universitair docent Oude Testament
 - o de heer dr. R. ten Hoopen als universitair docent Oude Testament

B) Besluit inzake de jaarrekeningen 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland (VA 25-02) en van Kerk in Actie (VA 25-03) ten behoeve van de kleine synode op 27 juni 2025

De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. Het jaarverslag en de jaarrekening (enkelvoudig en geconsolideerd) over het boekjaar 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland en uitgebracht door het bestuur van de dienstenorganisatie d.d. 26-5-2025
2. De jaarrekening over het boekjaar 2024 van Kerk in Actie, en uitgebracht door het bestuur van de dienstenorganisatie d.d. 26-5-2025;
3. Het rapport van de commissie van rapport VA d.d. 19-06-2025

De kleine synode overweegt ten aanzien van de jaarrekening 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland, onderdeel enkelvoudig:

1. Deze enkelvoudige jaarrekening over het boekjaar 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland omvat het werk van de dienstenorganisatie inclusief het werk van Kerk in Actie, en is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Organisaties- zonder- winststreven (richtlijn RJ 640);
2. Mede met het oog op het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving is voor het werk van Kerk in Actie een aparte jaarrekening opgesteld;
3. Het balanstotaal per 31 december 2024 bedraagt € 111.607.000, waarin het eigen vermogen, bestaande uit reserves en fondsen, € 100.000.000 bedraagt;
4. De staat van baten en lasten over het boekjaar 2023 sluit met een resultaat van € 2.392.000 negatief, waarbij € 704.000 is onttrokken aan de algemene reserve, € 468.000 is onttrokken aan de bestemmingsreserves en € 1.220.000 is onttrokken aan de bestemmingsfondsen.
5. De algemene reserve bedraagt per 31 december 2024 € 18.737.000; hetgeen uitkomt op
6. 44,3% van de norm. Hiermee valt het percentage binnen de bandbreedte van deze reserve, die is bepaald op minimaal 33% en maximaal 67% van de toetsgrootheid.

De kleine synode overweegt ten aanzien van de jaarrekening 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland, onderdeel geconsolideerd:

1. De geconsolideerde jaarrekening geeft de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland het totale financiële inzicht van de aanwezige vermogens en resultaten van de verschillende, in de consolidatiekring opgenomen, instellingen;
2. De (inhoudelijke) behandeling van de jaarverslagen en jaarrekeningen van de afzonderlijke instellingen vindt separaat plaats in de kleine synode;
3. De geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Organisaties-zonder- winststreven (richtlijn RJ 640);
4. Het balanstotaal per 31 december 2024 bedraagt € 644.515.000 waarin het eigen vermogen, bestaande uit reserves en fondsen, € 145.158.000 bedraagt;
5. De staat van baten en lasten over het boekjaar 2024 sluit met een resultaat van € 1.091.000 negatief, waarbij € 128.000 is toegevoegd aan de algemene reserve, € 592.000 is onttrokken aan de bestemmingsreserves en € 1.219.000 is onttrokken aan de bestemmingsfondsen.

De kleine synode overweegt ten aanzien van de jaarrekening 2024 van Kerk in Actie:

1. De jaarrekening over het boekjaar 2024 van Kerk in Actie is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Fondsenwervende Organisaties (richtlijn RJ 650);
2. Het balanstotaal per 31 december 2024 bedraagt € 19.135.000, waarin het eigen vermogen, bestaande uit reserves en fondsen, € 17.775.000 bedraagt;
3. De staat van baten en lasten over het boekjaar 2024 sluit met een resultaat van € 4.012.000 negatief, waarbij € 178.000 is toegevoegd aan de bestemmingsreserves en een bedrag van € 2.641.000 is onttrokken aan de bestemmingsfondsen.

De kleine synode besluit, met inachtneming van de afgesproken tekstuele wijzigingen en onder voorbehoud van het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring:

1. De jaarrekening over het boekjaar 2024 van de Protestantse Kerk in Nederland vast te stellen;
2. De jaarrekening over het boekjaar 2024 van Kerk in Actie vast te stellen;
3. Het bestuur van de dienstenorganisatie decharge te verlenen voor het gevoerde financieel beheer over het boekjaar 2024 en het bestuur, de directie en de betrokken medewerk(st)ers van de dienstenorganisatie te bedanken voor het werk dat ten grondslag heeft gelegen aan deze jaarrekeningen over het boekjaar 2024.

C) Besluit inzake het jaarverslag 2024 van de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen en de jaarrekening 2024 van de centrale kas predikantstraktementen (VA 25-04)

De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. het jaarverslag 2024 van de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen en de jaarrekening 2024 van de centrale kas voor de predikantstraktementen, zoals voorgelegd door de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen;
2. het rapport van de commissie van rapport d.d. 18-6-2025

De kleine synode overweegt:

1. de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen doet - ingevolge het bepaalde in artikel 3-3 van de generale regeling rechtspositie predikanten - jaarlijks verslag van haar werkzaamheden aan de kleine synode;
2. de jaarrekening van de centrale Kas voor de predikantstraktementen wordt - conform het bepaalde in artikel 3-3 van voornoemde generale regeling - ter goedkeuring voorgelegd aan de kleine synode;
3. de jaarrekening 2024 geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024;
4. het balanstotaal op 31 december 2024 bedraagt € 12.337.135 (2023: € 17.312.509) en het eigen vermogen op 31 december 2024 bedraagt € 4.908.660 (2023: € 7.655.253);
5. het nadelig exploitatiesaldo over 2024 ad € 2.746.593 wordt voor € 123.927 ten laste gebracht van de Reserve Restitutie Bijdragen en voor € 2.622.666 van de Algemene Reserve.

De kleine synode besluit:

1. het Jaarverslag 2024 van de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen en de Jaarrekening 2024 van de centrale kas voor de predikantstraktementen goed te keuren;
2. de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen te dechargeren voor het in 2024 gevoerde beleid;
3. de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen alsmede de Dienstenorganisatie te danken voor het verrichtte werk.

D) Besluit inzake het Jaarverslag 2024 van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (VA 25-05)

De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. Het jaarverslag 2024 van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer voorzien van een controleverklaring d.d. 24 april 2025 van EY Accountants;
2. Het rapport van de commissie van rapport VA d.d. 18-06-2024

De kleine synode overweegt:

1. De Stichting Kerkelijk Geldbeheer is een stichting in de zin van de generale regeling 13 stichtingen als bedoeld in ordinantie 11-25 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland;
2. In de statuten van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer is - conform het vereiste in de onder 1 vermelde generale regeling- bepaald, dat de jaarrekening van deze stichting aan de kleine synode ter goedkeuring dient te worden voorgelegd;
3. De jaarrekening geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024
4. Het balanstotaal van de Stichting bedraagt € 533.697.000 en het eigen vermogen € 43.928.000.
5. Het voordelig nettoresultaat ad € 4.064.000 is geheel toegevoegd aan het eigen vermogen.

De kleine synode besluit:

1. De jaarrekening 2024 van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer goed te keuren;
2. Het bestuur van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer te dechargeren voor het in 2024 gevoerde beleid;
3. Het bestuur van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer alsmede de directie en medewerkers te danken voor het verrichte werk.

E) Besluit inzake verzoek Hervormde gemeente te Nieuwland en Hersteld hervormde gemeente te Leerbroek (LWK 25-01)

De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. De notitie van het moderamen d.d. 26-5-2025, met als bijlagen:
 - 1) een mailbericht d.d. 15 januari 2024 van het college van kerkrentmeesters van de HG te Nieuwland aan de classispredikant Zuid-Holland-Zuid;
 - 2) het eindverslag van de Commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: 'CBZ') d.d. april 2011;
 - 3) De voorziening, getroffen door de CBZ, d.d. 9 november 2006 t.b.v. de HG en HHG Leerbroek;
 - 4) een brief van de HHG Leerbroek d.d. 18 januari 2024 aan de classis Zuid-Holland Zuid;
 - 5) de akte van vestiging erfpachtsrecht d.d. 5 november 2010 ter zake van de vestiging van het recht van erfpacht m.b.t. *het kerkgebouw met erf en parkeerplaats, de pastorie en het kerkhof* ...;
 - 6) een mailbericht d.d. 7 mei 2025 van het CCBB Zuid-Holland;
 - 7) een mailbericht d.d. 7 mei 2025 van het BMCV Zuid-Holland-Zuid.
2. Het rapport van de Commissie van Rapport LWK d.d. 16-06-2025
3. Het advies van de generale raad van advies d.d. 26-6-2025

De kleine synode overweegt:

A. t.a.v. de stukken en de situatie ter plaatse

1. De CBZ heeft in haar voorziening voor de HG en HHG Leerbroek bepaald dat het kerkgebouw, de pastorie en de begraafplaats, alles in eigendom van de HG, in erfpacht gegeven dienden te worden aan de HHG voor een periode van 50 jaar; deze voorziening is door de kleine synode bekrachtigd overeenkomstig de toen geldende overgangsbepalingen bij de protestantse kerkorde;

2. De HG Leerbroek is samengevoegd met de HG te Nieuwland, laatstgenoemde is daarmee eigenaar geworden van de onder 1 genoemde zaken;

3. Blijkens de stukken wensen de HG te Nieuwland en de HHG Leerbroek nu te komen tot eigendomsoverdracht van genoemde zaken.

De belangrijkste overwegingen zijn daarbij dat

- enerzijds er in de waarneming van de HG te Nieuwland geen sprake is van het in Leerbroek ontstaan van nieuw kerkelijk leven binnen de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: 'PKN');
- anderzijds er aan het kerkgebouw en de pastorie omvangrijke werkzaamheden nodig zijn; de kerkenraad van de HHG veronderstelt dat de geefbereidheid van haar leden voor deze werkzaamheden bevorderd zal worden indien de gebouwen in eigendom zijn verkregen;

4. Het CCBG Zuid-Holland en het BMCV Zuid-Holland-Zuid adviseren positief over deze transactie.

B. Formeel

5. Nu de CBZ na het uitbrengen van haar eindrapport is opgeheven, is de kleine synode de aangewezen instantie om over dit verzoek te beslissen, enerzijds omdat de bijzondere zorg zoals de CBZ die destijds uitoefende, blijkens de toenmalige overgangsbepalingen uitging van de synode, en anderzijds omdat alle voorzieningen zijn voorgelegd aan de kleine synode, die kon wijzigen of bekrachtigen.

C. Principieel

6. De scheuring van een aantal hervormde gemeenten ten tijde van de vorming van de PKN en het ontstaan van de Hersteld Hervormde Kerk in 2003/2004 is door velen als een zeer verdrietige zaak gezien, toen en ook nog in het heden.

De voorzieningen die de CBZ in de jaren na mei 2004 heeft getroffen moeten worden gezien als maatregelen die bedoeld waren om de ontstane grote spanningen terug te brengen tot zodanige proporties dat het kerkelijk leven aan beide zijden van de ontstane breuken haar gang weer kon nemen. Deze voorzieningen moeten daarom in principe worden gerespecteerd, en er moet niet lichtvaardig van worden afgeweken.

7. Dit laatste geldt ook voor de termijn van 50 jaar die de CBZ opnam in haar voorzieningen als het ging om het overdragen in erfpacht van rijksmonumentale kerkgebouwen.

De veronderstelling die ten grondslag lag aan deze constructie was dat er in de betreffende plaats weer kerkelijk leven zou kunnen ontstaan binnen de PKN en dat de gemeente dan de wens zou hebben om dan als eigenaar gebruik te kunnen maken van het kerkgebouw, dat historisch gezien altijd behoord had tot de hervormde gemeente.

De termijn van 50 jaar geeft aan dat men aan die ontwikkeling een termijn wilde gunnen van enkele generaties.

8. Tegenover de overwegingen 6 en 7 staan de overwegingen van de HG te Nieuwland en de HHG Leerbroek, en de positieve adviezen van het CCBG en het BMCV.

Hieruit blijkt, dat er lokaal de behoefte bestaat deze zaken nu te regelen; dit weegt zwaar voor de kleine synode.

Met name het feit dat er nu, ruim twintig jaar na de vorming van de PKN, nog geen sprake is van een begin van nieuw kerkelijk leven binnen de PKN in Leerbroek, maakt afwijking van de voorziening van de CBZ op dit punt verantwoord.

Daar komt bij dat het beheer van de gebouwen grote investeringen vergt, die, indien de gebouwen niet worden overgedragen, of ten laste komen van de HG te Nieuwland, die er geen belang bij heeft, of anders niet worden verricht. Het laatste past niet bij de verantwoordelijkheid van de PKN voor haar cultureel erfgoed.

9. Het is aan het CCBB om erop toe te zien dat de transactie geschiedt onder condities die, gelet op de financiële en vermogenspositie van de HG te Nieuwland, verantwoord zijn.

10. Het is aan het BMCV om erop toe te zien dat de transactie geschiedt op een zodanige wijze dat het kerkelijk leven in de HG te Nieuwland hierdoor niet wordt verontrust; daarbij moet met name gedacht worden aan goede informatie aan de leden van de gemeente, in het bijzonder de leden die in Leerbroek wonen;

11. Vanwege de overwegingen 5 en 6 wil de kleine synode alleen een beslissing geven over dit verzoek, en niet in het algemeen voor vergelijkbare situaties.

De kleine synode besluit:

1. Positief te beslissen op het verzoek, gedaan door de HG te Nieuwland en de HHG Leerbroek.
2. Het moderamen op te dragen de verzoekers, alsmede het BMCV en het CCBB, over dit besluit en de overwegingen van de kleine synode te informeren.
3. Allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.